

לקריאת הגרסה האנגלית המלאה: 10.1787/agr_outlook-2018-en

סקירת OECD-FAO בנושא חקלאות לשנים 2018 - 2027

תקציר בעברית

סקירת החקלאות לשנים 2018 - 2027 היא מאמץ שיתופי של OECD ו-FAO והיא הוכנה בעזרת נתונים שהתקבלו ממומחים של הממשלות החברות בארגונים אלה ומארגונים המתמחים בסחורות. הסקירה מציגה הערכת קונצנזוס של תחזיות לעשר שנים לגבי שוק החקלאות ושוק סחורות הדגים ברמה הלאומית, האזורית והגלובלית. מהדורת שנה זו כוללת פרק מיוחד שעוסק בתחזיות ובאתגרים של החקלאות והמדגים במזרח התיכון ובצפון אפריקה.

עשר שנים אחרי העלייה החדה שנרשמה במחירי המזון בשנים 2007 - 2008, התנאים בשוקי החקלאות העולמיים שונים מאד. עלייה חדה נרשמה בייצור הסחורות, וב-2017 נרשם שיא בייצור מרבית הדגנים, סוגי הבשרים, מוצרי החלב, והדגים, ובתוך כך רמות המלאי של הדגנים טיפסו ורשמו שיאים של כל הזמנים. בד בבד נרשמה היחלשות בגידול הביקוש. רוב התמריץ שקיבל הביקוש בעשור האחרון נבע מהעלייה שנרשמה בהכנסות לנפש ברפובליקה העממית של סין (להלן "סין"), שעוררה את הביקוש לבשר, דגים ומזון לבעלי חיים במדינה זו. מקור זה של גידול בביקוש הולך ונחלש, ואין די במקורות החדשים של ביקוש גלובלי לשימור הצמיחה הכוללת. כתוצאה מכך, מחירי הסחורות החקלאיות צפויים להישאר נמוכות. זאת ועוד, רמות המלאי העדכניות הגבוהות מקטינות את הסיכוי לחזרה לרמות הגבוהות בשנים הבאות.

היחלשות גידול הביקוש צפויה להמשיך בעשר השנים הקרובות. אוכלוסייה תישאר הגורם המניע העיקרי של צמיחת הצריכה של מרבית הסחורות, אף כי שיעור צמיחת האוכלוסייה צפוי לרדת. יתרה מכך, ברמה הגלובלית, הצריכה לנפש של סחורות רבות צפויה להיות קבועה. זה בולט עבור מוצרי יסוד דוגמת דגנים, שורשים ופקעות, שרמות הצריכה שלהם מתקרבות לרוויה במדינות רבות. מנגד, הגידול בביקוש למוצרי בשר נחלש עקב שינויים אזוריים בהעדפות ואילוצי הכנסה הפנויה, בעוד שהביקוש למוצרים מן החי דוגמת מוצרי חלב צפוי לגדול בעשר השנים הבאות בקצב מהיר יותר.

במקרה של דגנים ורעים המיועדים לייצור שמן, מקור הצמיחה העיקרי של הביקוש יהיה מזון בעלי חיים, ומיד אחריו על ידי מזון. חלק גדול מהביקוש הנוסף למזון בעלי חיים ימשיך להגיע מסין. בכל מקרה, הגידול בביקוש למזון לבעלי חיים צפוי בכל זאת להיחלש בכל העולם, למרות התעצמות ייצור מקנה. חלק גדול מהביקוש הנוסף למזון יגיע מאזורים ששיעור צמיחת האוכלוסייה בהם גבוה דוגמת אפריקה התת-סהרית, הודו, המזרח התיכון וצפון אפריקה.

הביקוש לדגנים, שמן צמחי וקנה סוכר כתשומות לייצור דלקים ביולוגיים צפוי לצמוח באופן צנוע הרבה יותר מאשר בעשור האחרון. בעוד שבעשור האחרון הובילה התפשטותם של הדלקים הביולוגיים לגידול של יותר מ-120 טון בביקוש לדגנים, בעיקר לתירס, צמיחה זו צפויה להיות למעשה אפס בתקופת הסקירה. במדינות מתפתחות, סביר להניח שהמדיניות הקיימות לא יתמכו בהתפשטות נוספת. לפיכך, גידול עתידי של הביקוש יגיע בעיקר ממדינות מתפתחות, שאחדות מהן הנהיגו מדיניות המצדדות בשימוש בדלקים ביולוגיים.

החריגים לדפוס הבולט של היחלשות הגידול הביקוש לנפש מגיעים מסוכר ומשמנים צמחיים. בעולם המתפתח צפויה הצריכה לנפש של סוכר ושמן צמחי לגדול ככל שהאורבניזציה במדינות המתפתחות תוביל לביקוש גדול יותר למזונות מעובדים ולמזונות נוחות. מן השינויים ברמות צריכת המזון ובהרכב התזונה משתמע כי "הנטל המשולש" של אכילה בחסר, אכילת יתר ותזונה לקויה ימשיך להתקיים במדינות המתפתחות.

הייצור החקלאי וייצור הדגים הגלובלי צפוי בעשור הקרוב לגדול בכ-20%, אך עם הבדלים ניכרים בין אזורים שונים. צמיחה חזקה צפויה באפריקה התת-סהרית, בדרום ובמזרח אסיה, ובמזרח התיכון ובצפון אפריקה. מנגד, צמיחת הייצור בעולם המפותח צפויה להיות נמוכה בהרבה, במיוחד במערב אירופה. הגידול בייצור יושג בראש ובראשונה מהתעצמות מרווחי יעילות וחלקית מהרחבה של בסיס הייצור באמצעות הרחבת עדרים והפיכת שדות מרעה לשטחי גידולים.

לנוכח הגידול האיטי בצריכה ובייצור, המסחר בחקלאות ובדגים צפוי לגדול בשיעור הנמוך בכמחצית משיעורו בעשור האחרון. נטייה לגדול תהיה ליצוא נטו של מדינות ואזורים שופעי קרקעות, שהבולטות בהן הן מדינות יבשת אמריקה. במדינות המאופיינות בצפיפות אוכלוסין גדולה, או בצמיחת אוכלוסין גבוהה, במיוחד במזרח התיכון ובצפון אפריקה, אפריקה התת-סהרית ואסיה, תירשם עלייה ביבוא נטו.

היצוא של כל המוצרים החקלאיים כמעט צפוי להישאר מרוכז בקבוצות יציבות של מדינות שהינן הספקיות העיקריות. שינוי בולט הוא נוכחותן העולה של הפדרציה הרוסית ושל אוקראינה בשוקי הדגן העולמיים, שצפויה להימשך. הריכוז הגבוה של שוקי יצוא עלול להגביר את פגיעותם של שוקי העולם לזעזועי היצע, הנובעים מגורמים טבעיים ומגורמי מדיניות.

כתחזית בסיסית, סקירת החקלאות לשנים 2018 - 2027 מניחה כי קווי המדיניות הקיימים יישארו על כנם בעתיד. מעבר לסיכונים המסורתיים המשפיעים על שוקי החקלאות, ישנן אי-ודאויות הולכות וגוברות לגבי מדיניות הסחר החקלאי וחששות מפני האפשרות של עלייה בפרוטקציוניזם ברחבי העולם. הסחר החקלאי ממלא תפקיד חשוב בהבטחת הביטחון התזונתי ומדגיש את הצורך בסביבה המאפשרת מדיניות סחר.

המזרח התיכון וצפון אפריקה

הפרק המיוחד הנכלל בסקירה של שנה זו מתמקד במזרח התיכון ובצפון אפריקה, אזורים שבהם הביקוש הגובר למזון וכמות משאבי הקרקע והמים המוגבלת גורמים לתלות גוברת ביבוא של סחורות מזון בסיסיות. מדינות רבות מבזבזות חלק גדול מרווחי היצוא שלהם על יבוא מזון. עימותים ואי-יציבות פוליטית מהווים משום איום על הביטחון התזונתי.

יצור מוצרי החקלאות והדגים באזור צפוי לגדול בכ-1.5% בשנה, בעיקר בעקבות שיפורים בפרודוקטיביות. קווי המדיניות באזור תומכים בייצור חיטה וצריכתה, וכתוצאה מהם ב-65% משטחי הגידולים נשתלים דגנים שמרבים לצרוך מים, ובמיוחד חיטה, שמהווים חלק ניכר מצריכת הקלוריות. כמות הדגנים והסוכר בתזונה צפויה להישאר גבוהה, ואילו צריכת חלבון מהחי צפויה להיות נמוכה.

גישה חלופית לביטחון תזונתי תרחיק את קווי המדיניות מתמיכה בדגנים לעבר פיתוח כפרי, הפחתת העוני ותמיכה בייצור מוצרי חקלאות בעלי ערב רב יותר. שינוי כזה יכול לתרום לדיאטות מגוונות ובריאות יותר.

© OECD

תקציר זה אינו מהווה תרגום רשמי של ה-OECD.

שעתוק תקציר זה מותר בכפוף לאזכור זכות היוצרים של ה-OECD וכותרת הפרסום המקורי.

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2018), *OECD-FAO Agricultural Outlook 2018-2027*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/agr_outlook-2018-en